

ДАН 8. (СУБОТА, 28. АПРИЛ 2024) МАЈКОП (РЕПУБЛИКА АДИГЕЈА)

Сваки дан нашег боравка почиње тако што након напуштања хотелске собе у холу угледамо весело лице Марије Федоровне Ходикине, која је већ поручила такси возила за одлазак до Кубанског универзитета. У издвојеном делу кантине имамо доручак: кавијар, воћни домаћи сок и салата од савршено свежег поврћа. Потом, слатка каша од житарица - увек другачија и веома укусна. Таман када помислимо да је доручак готов служе главно јело од меса, углавном млевеног (по укусу личи на ћуфте), преливено и запечено надевом од сира и јаја. На крају слатка пецива и кафа. Све што смо бар једном потражили или упитали, већ од наредног obroка је уврштено у обавезан мени који је до краја нашег боравка редовно служен.

Дан је предвиђен за одлазак у Мајкоп - Република Адигеја. Уобичајено место за окупљање је двориште Универзитета, непосредно поред новоизграђене цркве Ђирила и Методија. Неколико, нама већ од раније познатих, студената долазе да нас испрате јер се више нисмо враћали у Краснодар. Са жељом да нам укажу поштовање поклонили су нам разгледнице са мотивима Краснодара и фестивала младих који се тих дана одржавао у оквиру њиховог Универзитета. На наше изненађење двоје од њих су тражили од професора Милинчића благослов за њихову везу - што је са великом радошћу и учињено. Они су остали срећни, а ми крећемо минибусом до Мајкопа, удаљеног око 130 km. Два и по сата возње уживамо у живописним пејзажима и многобројним другим занимљивостима. Прошли смо кроз неколико села, као што су Тулски и Белореченск, где смо могли да видимо традиционалну пољопривреду, али и модерну механизацију.

У Мајкоп стижемо око поднева и одмах одлазимо у Музеј Републике Адигеје. Историја и култура овог региона, али и бројни традиционални обичаји су веома интересантни. Музеј поседује више од 270.000 експоната, укључујући колекције одеће, музичких инструмената, порцелана, драгуља, кованица, скулптура и уметничких дела. Адигејци, познати и као Черкези, су кроз историју доживели бројне тешкоће, укључујући расељавање током руско-черкезког рата у 19. веку. Многи су тада били принуђени да напусте своје домове и населе се у другим деловима Османског царства. Ипак, очували су своју културу и традицију, која се и данас негује и преноси међу припадницима адигејске дијаспоре широм света. Адигеји су под османским утицајем прихватили ислам у 16. веку, задржавајући неке од својих старих пракси. Њихова веровања и обичаји су дубоко укорењени у систему правила и етике под називом Хабзех, који истиче поштовање, гостољубивост и страхопоштовање према старијима. Свако ко дође у посету биће угошћен без питања зашто је дошао. Прва три дана госту се нуди обиље хране и пића, након чега почиње да обавља редовне активности и послове као и остали чланови породице.

Адигејци себе сматрају најстаријим народом и Нову годину обележавају 21. марта, на дан пролећне равнодневнице. Овај празник симболизује обнову природе и почетак новог животног циклуса. Славље траје три дана, током којих се одаје почаст Сунцу. Током овог периода, уобичајено је да се посматра понашање птица, нарочито ждралова, како би се предвидела будућност за наредну годину. Имају дубоку везу са природом, изражену свест о њеној заштити и примењују је у свим аспектима свог живота. Веома поштују шуме, реке и планине у свом окружењу и верују да свака природна појава има свог духа заштитника. Због тога су њихови обичаји и свакодневни живот усклађени са природом и њеним

циклусима. Такође, верују у дужност да очувају природу за будуће генерације. Једна од особина културе је и поштовање животиња. Никада не убијају више него што им је потребно за прехрану, а коње вреднују подједнако као људе. Такође, Адигејци ретко пеку хлеб, већ углавном конзумирају различите врсте каша, што је још један пример њиховог прилагођавања природи и коришћења доступних ресурса на одржив начин. Адигејска култура је богата бројним веровањима и обичајима који се преносе са генерације на генерацију. На пример, када се дете роди, поред колевке се ставља мачка, а у колевку јаје. Мачка, да би дете спавало мирно као она, а јаје да би дете правилно расло. Још једно од занимљивих обичаја која такође прати рађање – Адигејци верују у заштиту деце од злих духова, па поред колевке, обично стављају мали бодез или нож, верујући да ће оштри предмети отерати зле духове и заштитити новорођенче. У музеју сазнајемо шта су очаг (породично огњиште) и кузница (место где се ковао алат и оружје), ствари којима се највише пажње и посвећује: породица, марљив рад и изразита храброст у ратовима.

Након музеја, прошетали смо градом и посетили трг на којем се налази џамија. На централном тргу је Споменик сећања и јединства, посвећен жртвама Кавказког рата и симболизује јединство свих становника републике. Споменик је висок 20 m и има облик традиционалног адигејског огњишта, украшен рељефима који приказују национални еп и митолошке сцене. Од трга пешке одлазимо до познате пивнице Bear Pub 1882. Видели смо неке од знаменитости, укључујући Градско позориште и Парк Горки, као и бројне грађевине од црвене цигле које су карактеристичне за архитектуру града. У пивници су неки од нас пробали мајкопско пиво, док су други уживали у освежавајућој лимунуди.

Ручак је уследио у адигејском ресторану Адигеана, где смо конзумирали традиционалну храну. Адигејска кухиња је једноставна и базира се на свежим састојцима као што су различите врсте каше и меса. Популарни специјалитети укључују матаз, пирошке пуњене кромпиром или черкеским сиром и халиву - традиционални адигејски колач. Посебно смо уживали у прилогу од белог кукурузног брашна, који савршено допуњава јела од меса.

Поподне смо провели у манастиру Светог Михаила Афонског, један од највиших манастира у Русији, са надморском висином од 920 метара. Основан је 1878. године уз подршку локалног становништва које је добровољно донирало земљу за изградњу. Први храм у комплексу је завршен 1879. године, а други 1881. године. Највећа грађевина, Успенски сабор, могла је да прими 1000 верника и завршена је 1885. године. Монаси су такође ископали подземне пролазе у планини, који су служили као подземни храмови, коришћени највише током совјетског периода, када је манастир и претрпео велике губитке. Манастир је настао у периоду када је Русија активно ширила своје територије и утицај на Кавказу. Основан је као мушки манастир и брзо је постао центар духовности и образовања. Првобитно је комплекс заузимао око 300 ha, али су током совјетског времена земља и имовина национализовани и манастир је био сведен на 14 хектара. Затворен је 1928. године. Током Другог светског рата, зграде манастира су коришћене за различите сврхе, укључујући дом за децу и радну колонију. Након рата, манастир је био у рушевинама. Обнова је почела 1992. године, а до 2003. године већина територије и зграда је враћена Православној цркви, данас се простире на 22 хектара. Тренутно у манастиру живи око 22 монаха који се баве разним активностима, укључујући пољопривреду, иконопис и обуку нових монаха. Манастирски комплекс састоји се од неколико цркава и капела, укључујући главну цркву посвећену Св. Михајлу Афонском у којој смо током посете имали прилику да присуствујемо поподневном богослужењу.

Након манастира, посетили смо видиковац на реци Бела (L=273 km), другој најдужој и водом најбогатијој левој притоци р. Кубан. Гранитни кањон, односно Блокхаус, дугачак је 4 km, висине око 40 m, а ширина у најужем делу 4 m. Кањон је Споменик природе републичког значаја, што наглашава његову еколошку и културну вредност. Познат по легендама о древним племенима која су ту живела и користила кањон као природну тврђаву. Река Бела је у адигејској култури симбол чистоће и живота. Река Бела једним делом свог тока чини природну границу између Хостинског округа Краснодарске територије и Мајкопског округа Републике Адигеје. Неки су успели да се спусте до саме реке стрмом и клизавом стазом кроз густу шуму веома високих стабала, док су други остали да са видиковца уживају у погледу, а на једном месту су се чак могли и видети остаци каменог моста, који је временом однела вода. Река Бела је позната и по својим легендама. Према једној легенди, река је добила своје име по грузинској лепотици Бели која се утопила у њој. Адигејско име реке, Шхагуаше, потиче од имена кнежеве кћерке која се заједно са својим вереником бацила у реку али је преживела.

Вече проводимо у Етно комплексу Николаенко, где уживамо у базену са топлом водом и роштиљу који су за нас припремили наши домаћини. Уз руску и српску музику, водили су се разговори о пријатељским везама наша два народа, што је било савршен завршетак овог дивног дана.

